

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 355/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, advokátom, Vajanského 10, Trnava, proti rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 38C/45/2020 z 25. mája 2023 a rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Co/62/2023 z 20. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a priznať jej trovy konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v roku 2016 na parkovisku v Rakúsku došlo k dotyku (nie kolízii) vozidiel sťažovateľky a rakúskeho občana, o čom nebol vyhotovený žiadny záznam o nehode, pretože neboli poškodené dotknuté motorové vozidlá. Napriek uvedenému si rakúsky občan uplatnil náhradu škody, ktorú mu Wüstenrot poisťovňa a.s. odmietla zaplatiť. Na základe žaloby rakúskeho občana rakúsky súd rozhodol (bez predloženia relevantných dôkazov o nehode), že za poistnú udalosť a spôsobenú škodu zodpovedá sťažovateľka, preto poisťovňa škodu následne uhradila.
3. Sťažovateľka bola v čase, keď nastala poistná udalosť, povinne zmluvne poistená, avšak bola v omeškaní s platením poistného, keďže platba (splátka poistného) na ďalšie obdobie sa prekryvala s dňom poistnej udalosti. Wüstenrot poisťovňa a.s. si preto časť náhrady škody nárokovala u sťažovateľky.

4. Okresný súd a krajský súd na základe žaloby Wüstenrot poisťovne a.s. a bez predloženia dôkazu o vine a nehode zaviazali sťažovateľku na zaplatenie sumy 950,35 eur s príslušenstvom.

5. Sťažovateľka uvádza, že okresný súd na prvom pojednávaní nebral do úvahy jej ospravedlnenie z neúčasti na ňom a rozhodol bez dôkazov. Rozsudok z rakúskeho súdu (Bezirkgericht Innere Stadt Wien pod sp. zn. 19C/1329/16) mu bol predložený až po odvolaní a zrušení prvého rozsudku odvolacím súdom. Uvedený rakúsky rozsudok v slovenskom jazyku bol do konania predložený v rozpore s koncentráciou konania na základe žiadosti okresného súdu, čím bola porušená rovnosť strán v konaní (resp. kontradiktórnosť konania), keď súd naviedol žalobcu na predloženie dôkazu, ktorý neskôr použil v odôvodnení rozhodnutia. S námietkami sťažovateľky sa okresný súd ani krajský súd v odôvodneniach napadnutých rozhodnutí nevysporiadali, čo ich robí nepreskúmateľné.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu sp. zn. 38C/45/2020 z 25. mája 2023 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 21Co/62/2023 z 20. marca 2024 v konaní o zaplatenie sumy 950,35 eur s príslušenstvom z titulu regresnej náhrady (časti škody vyplatenej žalobcom poškodenému rakúskemu občanovi) z dôvodu, že sťažovateľka bola rozhodnutím rakúskeho súdu určená ako zodpovedná za vznik škody pri prevádzke motorového vozidla a v čase vzniku poistnej udalosti bola v omeškaní s platením poistného. Krajský súd v celom rozsahu potvrdil v poradí druhý rozsudok okresného súdu, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná na zaplatenie žalovanej sumy.

II.1. K namietanému porušeniu práva rozsudkom okresného súdu:

7. Pokiaľ ide o namietané porušenie označeného práva sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý tak aj učinil.

8. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľke domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom okresného súdu v odvolacom konaní, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany.

9. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu práva rozsudkom krajského súdu:

10. Právomoc ústavného súdu vymedzená ústavou mu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nedisponuje inými možnosťami účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú sťažovateľovi právo voľby medzi ústavnými orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv.

11. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu jeho základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných (procesných) predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade nesplnenia tejto podmienky platí, že ústavný súd na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietne ústavnú sťažnosť ako neprípustnú. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa spočíva na sťažovateľovi.

12. Účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd na účely § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je taký, ktorý je potenciálne spôsobilý sťažovateľovi privodiť zmenu jeho právneho postavenia a zároveň mu ponúka šancu na úspech v konaní. Privodenie zmeny sťažovateľa je determinované tým, že orgán verejnej moci, ktorý rozhoduje o právnom prostriedku, má právomoc rozhodnutie či iný zásah do práva alebo slobody zrušiť alebo zmeniť a zároveň odstrániť protiústavný alebo protizákonný stav. Rozhodnutie tohto orgánu musí byť záväzné pre porušovateľa (IV. ÚS 82/2020). Všetky tieto parametre spĺňa v podmienkach posudzovanej veci dovolanie ako dostupný a účinný prostriedok nápravy spôsobilý priaznivo ovplyvniť postavenie sťažovateľa, a to buď v podobe kasačného rozhodnutia o zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu [§ 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], alebo v podobe jeho revízie (§ 449 ods. 3 CSP).

13. Po preskúmaní sťažnostnej argumentácie (veľmi strohej a nedostatočnej) ústavný súd konštatuje, že argumentácia týkajúca sa nesprávne zisteného skutkového stavu, absentujúceho dokazovania, porušenia zásady koncentrácie konania a rovnosti strán v konaní je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, čo vyplýva z ustálenej judikatúry ústavného súdu (z recentných rozhodnutí II. ÚS 120/2020, IV. ÚS 314/2020, III. ÚS 177/2021).

14. Ústavný súd si uvedomuje, že otázka posúdenia, či v konkrétnej veci sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v rámci takého konania do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Ústavný súd sa pri posudzovaní prípustnosti dovolania z pohľadu nutnosti jeho vyčerpania ako podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti (t. j. pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade ide o účinný prostriedok nápravy) môže obmedziť

výlučne na formálne posúdenie jeho prípustnosti. Dovolanie neprichádza do úvahy ako účinný prostriedok nápravy najmä vtedy, ak je na prvý pohľad zjavné, že dovolanie je v danom prípade neprípustné, napríklad preto, lebo to výslovne vylučuje procesná norma (napr. § 421 ods. 2 CSP, § 422 CSP a pod.). Ďalšou osobitnou výnimkou z pravidla o subsidiarite konania o ústavnej sťažnosti je situácia, ak sťažovateľ tvrdí a preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu patria na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

15. Ústavný súd dopytom na okresnom súde overil, že sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie nepodala.

16. Ústavný súd zastáva názor, že pred podaním ústavnej sťažnosti sťažovateľka mohla a mala namietat' porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie v dovolaní, ktorého prípustnosť mohla odôvodniť zmätočnosťou vyplývajúcou z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Ústavný súd dospel k záveru, že tu existuje procesná platforma, na ktorej sa sťažovateľka ako strana sporu (žalovaná) mohla účinne domáhať ochrany svojich základných práv. Skutočnosť, že sťažovateľka nevyužila svoje zákonné právo, nie je dôvodom, aby ústavný súd reparoval jej pochybenie (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/08).

17. Keďže sťažovateľka právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej práv, nevyčerpala a nepreukázala, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd sa meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ale túto pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2024

Libor Duľa
predseda senátu